

شاملو شاعر بزرگ ایران، تن به مرگ سپرد

نصرت الله نوح

۱۸ مجموعه شعر، ۸ ترجمه شعر خارجی، ۲ داستان.

پنج ترجمه نمایشنامه، ۸ مجموعه شعر و قصه کودک، ۷ مجموعه مقاله و جنگ شعر و یادداشت و سخنرانی، ۵ شماره سخن نو، ۷ شماره روزنه، دو شماره ماهنامه اطلاعات، سه شماره خوشه، ۱۵ شماره ایرانشهر، ۳۶ شماره کتاب جمعه، تصحیح چند متن کلاسیک و دهها جلد کتاب کوچک گوشه ای از کارنامه زندگی پرتلاش اوست.

هرگز از مرگ نهراسیدم
اگرچه دستانش از ابتدال شکننده تر بود.

هراس من

باری

همه از مردن در سرزمینی است که مزد گورکن از آزادی آدمی افزون باشد

باری، مردی که هرگز از مرگ نهراسید سرانجام تن به مرگ سپرد، شاملو، شاعر بزرگ آزادی، نویسنده، مترجم، محقق، نمایشنامه نویس، انسانی کوشا و خستگی ناپذیر در راه آزادی انسانها، در نبردی رویاروی تسلیم مرگ شد.

شاملو فرزند پر جوش و خروش ترین روزهای سیاسی ایران بود. سالهای پس از شهریور ۱۳۲۰ تا کودتای ۲۸ مرداد و از آن پس تا انقلاب بهمن ۱۳۵۷.

اوج فعالیت سیاسی شاملو دهه سی بود، زمانی که حزب توده ایران با تشکیلات مخفی و علنی و روزنامه های مخفی و علنی، کوشش می کرد همه سنگرهای دربار و ارتجاع را با شیوه های خاص خویش تسخیر کند، به اصطلاح معروف آن زمان، می خواستند دشمن را از همه طرف زیر آتش بگیرند و همه سنگرهای فرهنگی-اجتماعی-هنری-سیاسی او را تصرف کنند. مخصوصاً سنگرهایی که مورد توجه توده عوام بود: مسجد و تعزیه، ترانه های عامیانه، فولکلور، شعر، خانواده، داستان، تاتر، موسیقی، مطبوعات، همه اینها سنگرهایی بود که باید تصرف می شد.

دشمن در همه زمینه ها باید خلع سلاح می شد تا نیروهای تازه نفس جای او را پر کنند و نورا جاننشین کهنه سازند و الحق به ماهرانه ترین شکلی در این نبرد پیش رفتند که هنوز پس از پنجاه سال، گرد و غبار این مبارزه و پیکار خونین، فضای ادبی-سیاسی ما را رها نکرده است و شاید هم تکامل بخشیده است.

شاملو، یکی از سربازان و یا سرباز به سرداری رسیده این معرکه مرئی و نامرئی بود، البته قبل از شاملو نیز پیکار گرانی در این راه بر سنگلاخ نفس گیر، رزمیده

بودند، لاهوتی غزل را سیاسی کرد. افزاشته برای اولین بار تعزیه را که تا آن روزگار فقط در ماه های محرم و صفر، آنهم برای نشان دادن شقاوت حکام و خلفا مورد بهره برداری قرار می گرفت، سیاسی کرد و از آن تعزیه های طنزآلودی مانند «دادگاه بلخ» و سایر تعزیه های سیاسی-اجتماعی ساخت که در کتابهای چاپ شده است.

شاملو در سه سنگر این جبهه می جنگید: شعر جدی سیاسی، شعر عوامانه و فولکلور، ترجمه آثار نویسندگان مترقی.

در اردیبهشت ماه سال ۱۳۲۹ «افسانه» اثر جنجال برانگیز نیما یوشیج و اولین منظومه شعر نو، با مقدمه احمد شاملو در قطع کوچک جیبی منتشر شد و به قول نیما «آب در خوابگاه مورچگان» ریخت. هرچند فضای سیاسی-اجتماعی آنروزگار چنان برانگیخته و هیجانی بود که کسی جرأت مخالفت با «افسانه» را نداشت و این منظومه کوچک چون جویبار زلالی در حاشیه رود عظیم شعر فارسی جریان پیدا کرد و می رفت تا کویر سینه های تشنه راسیراب سازد: ... این زبان دل افسردگان است

۱- «فتحنامه ابن زیاد برای یزید» که در ماه محرم سال ۱۳۳۰ در روزنامه چلنگر چاپ شد شعری کاملاً ضد درباری بود که از قول ابن زیاد را «قبله عالم» نامیده بود و شهدای کربلا را منکر اسلام، یاغی، ماجراجو و بیگانه پرست: قبله عالم سلامت باد، مطلب شد تمام شد حسین بن علی با خاندانش قتل عام... ای یزید آسوده خاطر باش، دادیم انتشار در میان مردمان از اهل هر شهر و دیار کاین جماعت خارجی بودند یک مرد و زن منکر اسلام، یاغی، ماجراجو، بی وطن... در عدالت پروری پر شد جهان از نام تو چشم ما اکنون بود بر خلع و انعام تو... تأقیامت تیغ خون افشان تو برنده باد بنده درگاه والا جاه تو، ابن زیاد

بیتی های پیوسته خیلی راحت تر از شعرهای کوتاه و بلند نیمایی جا افتاد، جامعه، شعر نیمایی را که در مصرع های کوتاه، و بلند عرضه می شد با آنکه دارای وزنی عروضی بود شعر نمی شناخت و آنرا فاقد وزن می پنداشت. در واقع باید گفت این تلاش شاگردان نیما، با عرضه آثاری مترقی در قالب نیمایی بود که شعر نیمایی را جا انداخت و به جامعه قبولاند و سالها طول کشید تا توده شعر خوان فارسی زبان، توانست زبان و بافت شعر نیما و شاگردان او را دریابد و بپذیرد.

در این میان سلسله مقالات اخوان ثالث، با عنوان «نوعی وزن در شعر فارسی» در تفهیم شعر نیمایی به روشنفکران بسیار مؤثر بود. (سال ۱۳۳۵)

شاملو هم ابتدا با شعر کلاسیک شروع به کار کرد. کتاب «آهنگ های فراموش شده» را که در سال ۱۳۲۶ منتشر شد از کارهای تغزلی و کلاسیک اوست که بعدها این مجموعه و نام آن را هم از لیست کتابهای خود برداشت و بقول خودش:

نه آبش دادم
نه دعایی خواندم
خنجر به گلویش نهادم
و در احتضاری طولانی
او را کشتم

به او گفتم به زبان دشمن سخن می گویی
و او را کشتم
آهنگی فراموش شده را در تنبوشه گلویش قرقره کرد
و در احتضاری طولانی
سرد شد.

آری، او با انتشار «قطعنامه» و سپس «آهن ها و احساس» با آن «زبان» و آنگونه گفتار وداع می گوید و «شعری که زندگیت» را می سازد، «انسان ماه بهمن» را می سازد.

او در واقع «جهانی» فکر می کند و به «انسان» می اندیشد. در هر کجای خاک، انسانی برای

دنباله مطلب در صفحه ۱۳

نه زبان پی نام خیزان
گوی در دل نگیرد کسش هیچ
ما که در این جهانیم سوزان
حرف خود را بگیریم دنبال...

باید توجه داشت که در آن روزگار سنگرهای اصلی شعر، انجمن های ادبی و مطبوعات بودند که در اختیار شعرای کلاسیک قرار داشتند و شعر نو فقط در روزنامه های مخفی و علنی جزئی چاپ می شد و به دست مردم می رسید.

انتشار افسانه نیما با مقدمه آموزنده و روشنگرانه احمد شاملو، دریچه تازه ای برای جوانان و روشنفکران آنروزگار محسوب می شد. وزن تازه و نا آشنای افسانه، کم کم در میان جوانان جا باز کرد و به همراه آن، ابتدا شعرهای چهار پاره، یا دو بیتی های پیوسته، از نیما، توللی، سایه، شاملو، کسرائی، نادر نادرپور، اسماعیل شاهرودی (آینده) و سایر شعرای مترقی انتشار یافت و سپس شعرهای نیمایی، در اوزان نیمایی به جامعه عرضه شد. دو

بیژن جعفری

مشاور صادق شما در امور خرید و فروش منزل، کسب و سرمایه گذاری

Security Pacific
Real Estate Brokerage_{sp}

لیست جدید خانه های برای فروش با قیمت های بسیار مناسب برای اطلاعات بیشتر با من «بیژن جعفری» تماس بگیرید!

GORGEOUS EL CERRITO VIEW HOME! Want classic style w/modern updating? You'll find it here! Sensible floor plan w/in-law potential down! Over 2,000 sq.ft., hrdwd, formal dining room & Oriental gardens. \$399,988 Call Bijan (510) 222-8300

RICHMOND VIEW! Secluded by bamboo. This lovely home has been carefully prepared for a new owner. 3BR/2BA, family room, gardens & Bay views! What more could you wish for? \$289,988 Call Bijan (510) 222-8300

ZONED COMMERCIAL! Appian Way & San Pablo Ave., 42 acres with 2 small homes. Value is in the land. Lots of potential in Pinole. Grow with the downtown development! \$309,000 Call Bijan (510) 222-8300

CUTE TARA HILLS HOME! On nice corner lot. Updated kitchen, dual panes throughout. \$210,000 Call Bijan (510) 222-8300

CLASSIC TUDOR IN NORTH & EAST! Unique home with in-law possibilities in fantastic location. 4 bedrooms, 2+ baths, RV parking. \$275,000 Call Bijan (510) 222-8300

PINOLE STATION HOME! Customized Luxury! 4 bedroom home plus an 18X20 bonus room. Home has over 2,400 sq.ft. Professional landscape with view of San Pablo Bay. \$459,950 Call Bijan (510) 222-8300

BANK OWNED FIXER! 3 baths, large lot. Needs rehab. Good area & location. Lots of potential. Hurry on this one! \$234,900 Call Bijan (510) 222-8300

CUL-DE-SAC! Enjoy this spacious 4 bedroom, 2.5 bath on a private setting overlooking the hills! Family room with fireplace and 2 car garage. \$325,000 Call Bijan (510) 222-8300

PINOLE VALLEY CHARMER! Clean 3 bedroom, 2 bath home with a huge backyard. Walk to shops and transportation. \$199,950 Call Bijan (510) 222-8300

STOREFRONT & APARTMENT! Fabulous opportunity to live in one and run your own business out of the other. 3 bedroom, 1 bath apartment. Call for details. \$229,000 Call Bijan (510) 222-8300

EXCEPTIONAL HOME! Lovely 3 bedroom home in good area of North & East Richmond. Large family room, new carpet, upgraded bath and nice backyard. A must see! \$210,000 Call Bijan (510) 222-8300

NEW LISTING! Old Town Pinole rancher within walking distance to everything. Needs TLC. Sold "as-is" or seller to do repair. 3 bedroom, 2 bath and a lot more! \$249,950 Call Bijan (510) 222-8300

BIJAN JAFARI

- * Excellent negotiator, honest, reliable
- * Specializing in Contra Costa, Alameda
- * Bachelor of Science in finance, U.C Berkeley
- * Member of Cal. Business Alumni
- * Member of WCCAR (local Board)
- * Coach the youth soccer team in West CC
- * GRI designation

Everything He touches turns to Sold!

Security Pacific Real Estate
3223 Blume Dr., Richmond, CA 94806

Web: <http://www.BIJANhomes.com>

(510) 222-8870 Ext. 136

E-Mail: bjafari@ix.netcom.com